

Formatted: Numbering: Continuous

Commented [TMR1]: Pasiūlymas registruotas el. paštu

Commented [TMR2]: 1.Pasiūlymas registruotas el. paštu: išbraukti „Civilinė partnerystė į santuoką² yra panaši turinio prasme, nes yra sukuriami šeimos santykiai.“ Pakeisti į: „bendrojo gyvenimo sutartis užtikrina teisės normas, skirtas bendro gyvenimo, nesukuriant šeimos santykių, sutarties galimybę visiems žmonėms, neatsižvelgiant į jų lytinę orientaciją“

1

2 Lietuvos Respublikos Prezidentui

3 Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui

4 Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui

5 Lietuvos Respublikos Teisingumo Ministrui

6 Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komitetui

7 Lietuvos Respublikos Seimo frakcijų seniūnams

8

9

POZICIJA

10

DĖL PARTNERYSTĖS BENDRO GYVENIMO

11

SUTARTIES LIETUVOJE ĮTEISINIMO

12

LiJOT Asamblėja Nr.

13

50 2020 m. lapkričio

14

7 d.

15

Vilnius

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (toliau – LiJOT), didžiausia nevyriausybinių jaunimo organizacijų sąjunga Lietuvoje, vienijanti 70 nacionalinių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų atkreipia dėmesį į žmogaus teisių padėtį Lietuvoje. LiJOT, siekdama prisidėti prie jaunų žmonių teisių užtikrinimo, mato poreikį ir naudą Lietuvoje įteisinti civilinę ~~bendro gyvenimo sutartį partnerystę~~.

~~Pagrindiniai skirtumai tarp civilinės partnerystės ir santuokos yra formoje. Civilinė arba registruota bendro gyvenimo sutartis partnerystė – tai teisinis statusas, kai du, tos pačios ar skirtingų lyčių, kartu gyvenantys žmonės savo sąjungą užregistruoja atitinkamoje savo gyvenamosios šalies institucijoje bei įgyja teisę į įstatymais paremtą jų interesų atstovavimą ir gynimą¹. Civilinė partnerystė į santuoką² yra panaši turinio prasme³, nes yra sukuriami šeimos panašūs teisiniai santykiai. ~~2011 metų rugsėjo 28 dienos Konstitucinio Teismo nutarime pabrėžiama, kad šeimos~~~~

¹ Oficiali Europos Sąjungos svetainė. Civilinė sąjunga ir registruota partnerystė. Prieiga per internetą: https://europa.eu/youreurope/citizens/family/couple/registered-partners/index_lt.htm

² Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Trečioji knyga. Šeimos teisė. 3.7 straipsnis. Prieiga per internetą: http://www.infollex.lt/ta/60696.str3.7?fbclid=IwAR03uFWz5NgCezzkiMfHDVT9Im9Av_npxGIHEFPo9mPyKQoJyLeCRtGNpIs

³ http://hrmi.lt/wp-content/uploads/2020/06/ZmogausTeisesLietuvoje_galutinis.pdf

29 sąvoka, įtvirtinta 2008 metų birželio 3 dienos LR Seimo nutarime Nr. X-1569 „Dėl valstybinės
30 šeimos koncepcijos patvirtinimo“ yra daug platesnė nei savanoriškas vyro ir moters santuokinis
31 pasižadėjimas.

Commented [TMR3]: Pasiūlymas registruotas el. paštu

32 Šiuo metu Lietuvoje galiojanti tvarka, pagal kurią registruota partnerystė bendro gyvenimo
33 sutartis nėra įteisinta ir realiai neveikia (nors Civiliniame kodekse jos įgyvendinimo tvarka yra
34 numatyta dar 2002 metais⁴), pažeidžia lygybės ir lygiateisiškumo principus, užkerta kelią laisvu
35 noru ir laisva valia pasirinkti santykių įtvirtinimą, neužtikrina asmenų lygybės bei stabilumo tiek
36 socialine, tiek finansine prasme. Iš ES šalių įstatymuose registruota bendro gyvenimo sutartis
37 partnerystė nenumatyta tik Bulgarijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Slovakijoje ir Lietuvoje⁵.
38 Pasak LR Konstitucinio Teismo, civilinė santuoka tarp moters ir vyro nėra vienintelė galima šeimos
39 forma, arba kitaip tariant, šeimos egzistavimui nėra būtinas santuokos institutas⁶. Sociologiniai
40 tyrimai, atlikti 2019 metais, rodo, kad 49% apklaustųjų pritaria bendro gyvenimo sutarties
41 partnerystės tarp vyro ir moters įteisinimui⁷ kad būtų galima registruoti tos pačios lyties asmenų
42 partnerystę, pasisako 13 proc. respondentų, 11 proc. į tai žiūri patenkinamai, nepitaria 66 proc.
43 apklaustųjų. Toks piliečių pritarimas bendro gyvenimo sutarčiai partnerystei simbolizuoja norą
44 kurti šeimas netradiciniais būdais. Partnerystės institutui paramą išreiškė ir popiežius Pranciškus,
45 todėl tikėtina, kad išaugo ir piliečių palaikymas šiai šeimos formai. Tačiau šiuo metu vienintelė
46 teisiškai pripažinta šeimos kūrimo forma yra tradicinė santuoka.

Commented [TMR4]: Pasiūlymas registruotas el. paštu:
Išbraukti:
„Sociologiniai tyrimai, atlikti 2019 metais, rodo, kad 49% apklaustųjų pritaria partnerystės tarp vyro ir moters įteisinimui“

47 Nesusituokusių, bet kartu gyvenančių asmenų teisės nėra įstatymiškai reglamentuotos ir
48 atstovaujamos, jie patiria daug sunkumų kasdieniame gyvenime. Daug problemų tokiems
49 asmenims kelia nelygiavertiškai taikomos socialinės garantijos: vieno iš sąjungoje gyvenančių
50 asmenų ligos ar mirties atveju, jeigu jis yra apdraustas, kitas asmuo negali pasinaudoti jo draudimo
51 fondu, gauti našlystės pensiją, įvykus nelaimei kyla problemų su informacijos teikimu. Tais
52 atvejais, kada asmenys nėra susituokę ar įregistravę bendro gyvenimo sutartį partnerystės ir bendrai
53 įgyja turta, turtnių santykių reguliavimui bendriausia prasme taikytinos LR Civilinio kodekso 3.88

Commented [TMR5]: Pasiūlymas registruotas el. paštu

Commented [TMR6]: Pasiūlymas registruotas el. paštu

⁴ LR Civilinis kodeksas, 28, 50, 2.18, 3.229 straipsniai bei 51 skyrius. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.107687> Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.28, 2.50, 2.18, 3.229 straipsniai bei 51 skyrius. Interaktyvi prieiga: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.8A39C83848CB/asm>

⁵ Oficiali Europos Sąjungos svetainė. Civilinė sąjunga ir registruota partnerystė. Prieiga per internetą: https://europa.eu/youreurope/citizens/family/couple/registered-partners/index_lt.htm

⁶ Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo nutarimas dėl Valstybinės šeimos politikos koncepcijos. 2011m. rugsėjo 28d. Prieiga per internetą: <https://www.lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta159/content>
⁷ 2011 m. rugsėjo 28 d. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimas byloje Nr. 21/2008. Interaktyvi prieiga: <https://www.lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta159/content>

⁷ www.lrt.lt, BNS, Lietuvos notarų rūmai, “Apklausa: palankiai vertinančių vienos lyties partnerystę ar santuoką neįžymiai daugėja”, 2019m. birželio 8d. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1067450/apklausa-palankiai-vertinanciu-vienos-lyties-partneryste-ar-santuoka-nezymiai-daugeja>

54 straipsnyje įtvirtintos nuostatos⁸, neginančios minėtoje sąjungoje gyvenančių asmenų teisių. Be
55 bendro gyvenimo sutarties partnerystės įteisinimo kartu gyvenantys asmenys neturi teisės į
56 palikimą kartu užgyventam turtui, o gimus vaikui, abu partneriai nėra automatiškai pripažįstami
57 tėvais. Remiantis LR Konstitucijos 31 straipsnio 3 dalimi, draudžiama versti duoti parodymus prieš
58 save, savo šeimos narius ar artimus giminaičius⁹, tačiau nesant bendro gyvenimo sutarties
59 partnerystės institutui, du šeimos gyvenimą gyvenantys asmenys, valstybės oficialiai
60 nepripažįstami šeimos nariais, neturi galimybės teisiškai įrodyti savo statuso ir taip pasinaudoti
61 savo konstitucine teise į interesų apsaugą.

62 Civilinės bendros gyvenimo sutarties partnerystės įteisinimas reikšmingai prisidėtų prie
63 vienalyčių porų padėties gerinimo. Tarptautiniu mastu įtvirtintose deklaracijose ir dokumentuose
64 yra nurodoma, kad asmuo negali būti diskriminuojamas dėl bet kokio jo statuso¹⁰. Jungtinių tautų
65 Žmogaus teisių komitetas jau 1994 metais nagrinėdamas bylą Toonen prieš Australiją pripažino,
66 kad Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas įtvirtina, jog nacionaliniai teisės aktai prieš
67 homoseksualumą yra žmogaus teisių pažeidimas. Svarbu pažymėti, kad Lietuva, šį tarptautinės
68 teisės dokumentą ratifikavo 1991 m. lapkričio 20 d. įsipareigojusi laikytis šiame dokumente
69 esančių nuostatų. Svarbu paminėti, jog į 1957 m. įkurtą Europos Sąjungą Lietuva prisijungė 2004
70 metais įsipareigodama vykdyti bei pritarti ES teisės aktams. Pagrindiniai teisės aktai kaip Europos
71 Sąjungos sutartis bei ES pagrindinių teisių chartija jau XX a. pripažino diskriminaciją orientacijos
72 atžvilgiu neteisėta ir jau nuo 1989 m., pradėdant Danija, prasidėjo tos pačios lyties asmenų sąjungų
73 teisinis įtvirtinimas. 2018 metais Europos Sąjungos Teisingumo Teismas byloje Nr. C-673/16¹¹
74 priėmė istorinį sprendimą, kuriame nurodoma, kad bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje narėje
75 sudarytos tos pačios lyties santuokos laisvo piliečių judėjimo kontekste turi būti pripažįstamos ir
76 visose kitose valstybėse narėse. Šį principą Lietuvoje 2019 metais tiesiogiai pritaikė Lietuvos
77 Respublikos Konstitucinis Teismas, nurodęs išduoti leidimą Lietuvoje nuolat gyventi Baltarusijos
78 piliečiui, kuris Danijoje buvo sudaręs tos pačios lyties santuoką su lietuviu. Lietuva neįteisinusi
79 civilinės bendros gyvenimo sutarties partnerystės atsilieka nuo tarptautinės praktikos.

80 Ekonomistų teigimu, nepakankamas žmogaus teisių užtikrinimas dažnu atveju sudaro sąlygas

⁸ LR Civilinis kodeksas, 3.88 straipsnis. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.107687>

⁹ LR Konstitucija, 31 straipsnis, 3 dalis. Prieiga per internetą: <https://www.lrk.lt/lietuvos-respublikos-konstitucija/2-skirsnis-zmogus-ir-valstybe/39-31-straipsnis>

¹⁰ 11 Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, 14 straipsnis. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.19841>

¹¹ Europos Sąjungos Teisingumo teismo byla Nr. C-673/16. Prieiga per internetą: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-673/16&language=LT>

81 mažėjančiam valstybės ekonominiam potencialui. ~~Asmuo nesijaučia saugiai ir užtikrintai tiek savo~~
82 ~~darbo, tiek gyvenamojoje aplinkoje, dėl to mažėja jo darbingumas, gaunamas mažesnis uždarbis,~~
83 ~~ekonomika nėra stimuliuojama pritraukiant daugiau užsienio studentų bei tarptautinių įmonių,~~
84 ~~deklaruojančių nepritarimą homofobijai ir visų tipų diskriminacijai~~¹². – Bendros gyvenimo sutarties
85 Partnerystės įstatymas šioje vietoje galėtų tapti vienu iš žingsnių modernios, tolerantiškos ir
86 verslios, ekonomiškai stiprios valstybės įvaizdžio kūrimo ir realizavimo link. Pasak ekonomisto
87 Žygimanto Maurico, tos pačios lyties civilinės bendros gyvenimo sutarties partnerystės Estijoje
88 įteisinimas 2016 metų Sausio 1-ąją¹³ pasiuntė ženklą Vakarų Europos ir Skandinavijos socialiai
89 atsakingoms kompanijoms ir investuotojams, rodant šalies progresyvumą socialinės tolerancijos ir
90 modernumo link.¹⁴ Panašias išvadas daro ir The Williams tyrimų institutas, tiriantis seksualinės
91 orientacijos ir lytinės tapatybės įstatymus ir viešąją politiką visame pasaulyje, bei Jungtinių Valstijų
92 internacionalinės plėtros agentūra (USAID). 2014 metais šie tyrėjai pavišino tyrimą¹⁵, kuris įrodo
93 ryšį, tarp seksualinių mažumų teisių apribojimo ir ekonomikos nuosmukio mikro lygyje.

94 Atsižvelgiant į tai, kad Lietuva liko viena paskutiniųjų valstybių Europos Sąjungoje,
95 neįteisinusių civilinės bendros gyvenimo sutarties partnerystės, o kartu gyvenančios, bet
96 nesusituokusios poros yra diskriminuojamos, socialinės garantijos joms taikomos nelygiavertiškai,
97 matome poreikį įtvirtinti bendro gyvenimo sutarties partnerystės institutą Lietuvoje. Civilinės
98 bendros gyvenimo sutarties partnerystės įteisinimas pagerintų piliečių gyvenimo kokybę ir būtų
99 naudingas ekonomiškai, todėl raginame apibrėžti ir įteisinti lyčiai neutralią civilinę bendros
100 gyvenimo sutarties partnerystę kaip pilnametystės sulaukusių, giminystės ryšių nesiejamų ir
101 santuokos nesudariusių sugyventinių monogamijos principu parentą bendrą gyvenimą seimoje.

Commented [TMR7]: Pasiūlymas registruotas el. paštu

Commented [TMR8]: Pasiūlymas registruotas el. paštu.

104 Prezidentas

Lukas Kornelijus Vaičiakas

105

¹² Badgett, M., Nezhad, S., Waaldijk, K., & van der Meulen Rodgers, Y. (2014). The Relationship between LGBT Inclusion and Economic Development: An Analysis of Emerging Economies. UCLA: The Williams Institute. Prieiga per internetą: <https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/15396/lgbt-inclusion-and-development-november-2014.pdf>

¹³ Valstybinio Estijos portalo www.eesti.ee informacija. Prieiga per internetą: <https://www.eesti.ee/en/family/registration-of-cohabitation/>

¹⁴ Mindaugas Jackevičius, Tikroji homofobijos kaina: liekame vieni ir prarandame milijonus. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/verslas/verslas/tikroji-homofobijos-kaina-liekame-vieni-ir-prarandame-milijonus.d?id=66736982>

¹⁵ Badgett, M., Nezhad, S., Waaldijk, K., & van der Meulen Rodgers, Y. (2014). The Relationship between LGBT Inclusion and Economic Development: An Analysis of Emerging Economies. UCLA: The Williams Institute. Prieiga per internetą: <https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/15396/lgbt-inclusion-and-development-november-2014.pdf>

|106
107

